

OKRUH 1

1.

ZÁKLADY OŠETŘOVATELSTVÍ, KONCEPCE, DEFINICE, CÍLE, CHARAKTERISTIKA, VZDĚLÁVÁNÍ NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOT. PRACOVNÍKŮ V OŠETŘOVATELSTVÍ

Definice: Ošetřovatelství je samostatná vědecká disciplína zaměřená na aktivní vyhledávání a uspokojování biologických, psychických a sociálních potřeb nemocného a zdravého člověka v péči o jeho zdraví. Ošetřovatelství je zaměřeno zejména na udržení a podporu zdraví, navrácení zdraví a rozvoj soběstačnosti, zmírňování utrpení nevléčitelně nemocného člověka a zajištění klidného umírání a smrti.

Ošetřovatelství se významně podílí na prevenci, diagnostice, terapii i rehabilitaci. Ošetřovatelský personál pomáhá jednotlivci, rodinám i skupinám, aby byli schopni, samostatně uspokojovat fyziologické, psychosociální a duchovní potřeby. Vede nemocné k sebepéči, edukuje jejich blízké v poskytování laické ošetřovatelské péče. Nemocným, kteří o sebe nemohou, nechtějí, či neumějí pečovat, zajišťuje profesionální ošetřovatelskou péči.

Cíle ošetřovatelství

Hlavním cílem je systematicky a komplexně uspokojovat potřeby člověka s respektem k individuální kvalitě života, vedoucí k udržení nebo navrácení zdraví, zmírnění fyzické i psychické bolesti v průběhu umírání. Při dosahování těchto cílů oš. personál úzce spolupracuje s nemocným, lékaři, dalšími zdrav.pracovníky a jinými odbornými pracovníky. Cílem ošetřovatelství je:

- podporovat a upevňovat zdraví,
- podílet se na navrácení zdraví,
- zmírňovat utrpení nemocného člověka,
- zajistit klidné umírání a důstojnou smrt.

Charakteristické rysy ošetřovatelství

- poskytování aktivní ošetřovatelské péče,
- poskytování individualizované péče prostřednictvím ošetřovatelského procesu,
- poskytování ošetřovatelské péče na základě vědeckých poznatků podložených výzkumem,
- holistický přístup k nemocnému,
- preventivní charakter péče,
- poskytování péče ošetřovatelským týmem složeným z různě kvalifikovaných pracovníků (vícestupňový způsob).

Vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků v ošetřovatelství

Ošetřovatelskou péči podle uvedené koncepce zajišťují zdravotničtí pracovníci v rozsahu vymezeném zákonem a zvláštním právním předpisem.

- zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti
- zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu povolání pod odborným dohledem nebo přímým vedením.

Činnosti každé z kategorií oš.pracovníků jsou stanoveny zvláštním právním předpisem a jsou podrobněji rozpracovány každým zdravotnických zařízením.

a) zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti

- **Kvalifikační studium** probíhá na vyšších zdravotnických školách a na vysokých školách v souladu s příslušnými směrnici Evropské unie.
- **Celoživotní vzdělávání**, kterým si zdr.pracovníci obnovují, zvyšují, prohlubují a doplňují vědomosti, dovednosti a způsobilost v příslušném oboru v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky. Součástí celoživotního vzdělávání je také specializační vzdělávání, které je zaměřeno na ošetřovatelství v klinických oborech, na různé formy ústavní, ambulantní a komunitní péče a na

management ve zdravotnictví. Probíhá v akreditovaných zařízeních. V rámci celoživotního vzdělávání je možné v oboru ošetrovatelství získat vyšší stupně akademického vzdělání (magisterské a doktorské).

- b) zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu povolání pod odborným dohledem nebo přímým vedením.
- **Kvalifikační studium** probíhá na střední zdravotnické škole nebo v akreditovaném kvalifikačním kurzu.
 - **Celoživotní vzdělávání**, kterým si zrav.pracovníci obnovují, zvyšují, prohlubují a doplňují vědomosti, dovednosti a způsobilost v příslušném oboru v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky.

Výše uvedená koncepce ošetrovatelství vychází z **Koncepce ošetrovatelství České republiky z roku 1998**, respektuje doporučení:

- Organizace spojených národů,
- Světové zdravotnické organizace,
- Směrnic Evropské unie
- Doporučení Evropské komise,
- Mezinárodní organizace práce,
- Mezinárodní rady sester
- Mezinárodní rady porodních asistentek.

Tyto dokumenty určují další vývoj a směr ošetrovatelství a porodní asistence v 21.století.

Používání této koncepce v praxi výrazně zkvalitňuje celkovou péči o zdraví české populace, a to nejen v ošetrovatelské péči ústavní, ambulantní i domácí a paliativní, ale i v ošetrovat.péči na úseku prevence a výchovy ke zdraví.

Koncepce klade důraz na náročnější a samostatnější práci oš.personálu. Zdůrazňuje nutnost práce metodou oš.procesu doprovázeného řádně vedenou zdrav.dokumentací jako základního metodického postupu oš.personálu při práci se zdravým ale i nemocným člověkem, jeho rodinou a sociálním prostředím.

Kvalitní oš.péče je tak zajištěna prostřednictvím dodržování oš.standardů, která stanovují kritéria k jejímu poskytování a hodnocení.

Ministerstvo zdravotnictví ČR vydalo metodické opatření k zajištění jednotného postupu při poskytování ošetrovatelské péče ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče nebo ambulantní lůžkové péče, v sociálních zařízeních a ve vlastním sociálním prostředí jednotlivců, rodin a skupin osob.